

Paroda, kviečianti telktis padėti Ukrainai

Visą vasarį Kupiškio viešosios bibliotekos lankytojai galėjo susipažinti su čia eksponuojama ukrainiečių dailininko Nestoro Kyzenkos (1926–2007) tapybos darbų paroda „Romantinis Ukrainos peizažas“. Paveiksłai į Kupiškį atkeliavo iš kunigo Rimanto Gudelio kolekcijos.

Vasario 22 dieną per šios parodos uždarymo renginį kalbėta ne tik apie autorių, bet ir apie Ukrainos likimą artėjant trečiosioms karo metinėms, asmeninę ukrainietišką patirtį ir sudėtingą geopolitinę situaciją.

Banguolė

ALEKNIENĖ-ANDRIJAUSKĖ

IŠ KUR KOLEKCIJA

Renginio vedėjas, Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus, sakė, kad negalima negalvoti, kas vyksta Ukrainoje, ir nejausti solidarumo su šia šalimi, su Ukrainos žmonėmis, kenčiančiais Rusijos agresiją. Ši paroda tarsi karo siaubo kontrastas, priminimas, kokia šalis buvo, yra ir bus Ukraina, ir kvietimas, kad jos kovą turime remti.

Kunigas R. Gudelis papasakojo, kad N. Kyzenkos darbų paroda pirmą kartą surengta 2009 metais Vilniuje, Seime. Išleistas šios parodos katalogas su įžanginiu tuometinio Ukrainos ambasadoriaus Igorio Prokopčiuo žodžiu. Parodoje eksponuoti paveiksłai iš privačių kolekcijų. Vėliau ši paroda nukeliavo į Latviją, o iš ten pateko pas kunigą.

„Moki pinigus ir atsiranda paroda“, – lakoniškai apibūdino svečias šios paveiksłų kolekcijos atsiradimą asmeninėje kolekcijoje.

Kupiškyje eksponuota tik dalis šios kolekcijos. Visą R. Gudelio turimą N. Kyzenkos darbų kolek-

Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus (dešinėje) ir kunigo Rimanto Gudelis pristatė ukrainiečių tapytojo Nestoro Kyzenkos darbų parodą „Romantinis Ukrainos peizažas“.

ciją išvys šiauliečiai. Iš Kupiškio ši paroda iškeliavo į Šiaulius „Laiptų“ galeriją.

APIE TAPYTOJĄ IR JO KŪRYBĄ

Pasak A. Venckaus, N. Kyzenkos paveiksłuose matome romantiizuotą, idealizuotą Ukrainos peizažą. Jis nutapytas klasikine tapybos maniera. Dominuoja realistinis tapybos būdas. Tai paveiksłus daro artimus ir suprantamus įvairaus meninio pasirengimo ir suvokimo žmonėms.

Dailininkas tapė daug paveiksłų iš natūros. Minėtame parodos kataloge yra informacijos ir iš jo biografijos.

N. Kyzenka gimė 1926 metais Bižo vienkiamyje prie Choruživkio. 1956 m. baigė Tbilisio (Sakartvelas) dailės akademiją ir iškart po studijų savo spalvingomis drobėmis įsiliejo į gimtosios Ukrainos dailės gyvenimą.

„Išskirtinę vietą N. Kyzenkos

kūryboje užima vietovaizdžiai: rytinis rūkas, saulėlydis, rudens lapai, žiemos naktis. Meistras rekonstruoja ukrainietiškos pasaulėžiūros kodą, senąjį gamtovaizdį. Į jį įtraukia baltas trobeles, malūnus, cerkves, taip pat kazokus, kobzarius. Dėl to paveiksłai įgyja ypatingą filosofinį skambesį, be to, prieš žiūrovus pasirodo užmirštas liaudies idealų pasaulis. Čia jaučiamas meistro ilgejimasis harmoningos aplinkos, kurioje nuo seno formavosi ukrainiečių siela.

Nestoras Kyzenka yra savitas Ukrainos meistriskumo fone. Jo kūriniais susidomėjo kolekcionieriai. Parodos vyko Ukrainos muziejuose, galerijose ir užsienyje. Nuo 2000 m. N. Kyzenka – Ukrainos dailininkų sąjungos narys, 2004 m. jam suteiktas garbingas Ukrainos liaudies dailininko vardas.

Realistinė Nestoro Kyzenkos tapyba, atspindinti tipišką XIX a. pab.–XX a. pr. Ukrainos gamtovaizdį ir buitį, yra ypač įdomus Ukrainos meno istorijos

fenomenas“, – rašoma kataloge.

Pasak A. Venckaus, N. Kyzenkos paveiksłų peizažas gali būti ir Lietuvos dalis. Gamta nėra skirtinga. Čia nematyti Ukrainos stepių vaizdo.

„Kalbėdami apie peizažą neišvengiamai grįžtame į dabartinę Ukrainos situaciją, istoriją ir su tuo susijusius kitus dalykus“, – teigė renginio vedėjas.

IŠ ASMENINĖS IR KITOKIOS PATIRTIES

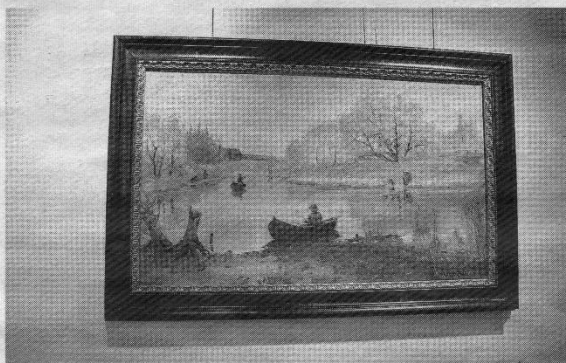
Vėliau kalbėta apie paramą Ukrainai. Paminėtas ir kunigo R. Gudelio kartu su VšĮ „Bistrampolio duras“, kitais rėmėjais indėlis remiant fronte kovojančius ukrainiečius visureigiais (jau 39-tas toks automobilis pakeliui), kitais daiktais.

Kunigas prisiminė Dalią Tarailienę, Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios Ukrainos rėmimo fondo narę, kurios iniciatyva ir atkasko darbo dėka į Ukrainą nukeliavo daug visokių reikalingų daiktų, daugiau nei per visą Panevėžio vyskupiją.

„Man labiau patinka tokia paramos forma, kai reikalingi daiktai tiesiogiai patenka remtiniams, o ne per visokius tarpininkus. Siūlau ir toliau remti Ukrainą. Tai svarbu, ypač vežant kariams tiesiogiai į frontą. Padėtis pasaulyje šiandien įtempta. Vienas „vaikelis“ iš Baltųjų rūmų sukėlė triukšmą, bet tada Ukrainos prezidento reitingai dar labiau pakilo, o to „vaikelio“ smuktelėjo“, – sakė R. Gudelis.

Rudilietis Vladimiras Stovolos prisiminė giminačius iš tovo pusės, gyvenančius Ukrainoje. Patvirtino, kad ten padėtis sudėtinga. Kvietė gimines atvažiuoti į Lietuvą, bet jie pasiliko, sakė, kad ten jų Tėvynė ir niekur nesitrauks.

Nukelta į 9 p.

Autorės nuotraukos

Renginio dalyviai.

Paroda, kviečianti telktis padėti Ukrainai

Atkelta iš 8 p.

„Ten gyvenančių ukrainiečių požiūris į gyvenimą skiriasi nuo rusų, kaip jie sako, maskolių požiūrio. Pvz., prie pietų stalo gali gauti taurelę išgerti, bet ne daugiau. Visiškai kitokia jų kultūra, mentalitetas. Teko pas gimines ne kartą lankytis Sumų mieste. Buvo tvarkingas miestas su parkais, grojančiais fontanais. Gyveno gražūs ir taikūs žmonės. Niekas nesitikėjo brolžudiško karo tarp dviejų slavų tautų. Deja, tai įvyko. Baisu, ką gali padaryti vienas žmogus su savo kompanija. Donaldas Trampas su sava komanda mažai kuo skiriasi. Jų visų interesas bendras – pinigai. Jiems mažai rūpi žmonės“, – tvirtino rudilietis.

Aldona Ramanauskienė iš Noriūnų irgi atskleidė savo skaudžią patirtį, susijusią su karu Ukrainoje. Ten gyvena jos sesuo, kuri neteko dukros, sūnus kariškis žuvo 2014 metais. Ji ragino remti Ukrainą iki galo ir vylėsi, kad ukrainiečiai sulauks teisingos taikos, kad didvyrių galerijoje Kijeve bus ir jos giminaičio atvaizdas.

Renginyje kalbėjęs rajono meras Algirdas Raslanas papasakojo apie Vytauto Didžiojo universiteto Ukrainos centre surengtą konferenciją, kur aptarti Ukrainos vaikų apsaugojimo būdai. Daug jų žuvo, daug patyrė deportaciją ir priverstinį įvaikinimą.

Meras pabrėžė Ukrainos centro Lietuvoje įkūrimo svarbą. Sakė, kad čia apsilankė ir paramą gavo per 30 tūkst. ukrainiečių. Jis pasidžiaugė, kad prieš metus toks centras atsirado ir Kupiškyje. Juk svarbu, kad ukrainiečiai sėkmingai integruotųsi ir perimtų europines vertybes, nes žmonių sąmonėje dar yra sovietinio tvaiko.

Didžiausios viltys siejamos su jaunąja šios šalies karta, kuri kurs ateitį.

A. Raslanas prisiminė ir kitas matytas ukrainiečių menininkų parodas. Daug meno vertybių iš Ukrainos išvežta saugoti į kitas šalis, taip pat ir į Lietuvą. Džiugu, kad ši R. Gudelio kolekcija atkeliaavo į Kupiškį, kad Lietuvos žmonės atveria širdį ir padeda Ukrainai.

„Ukraina atsiskleidžia ne tik per tragediją, bet ir per kultūrą, romantizmą, per kurtą gražų gyvenimą. Šiandien menas kviečia telktis, investuoti, įvairiomis žmogiškumo formomis prisidėti integruojant šią valstybę į Europą“, – kalbėjo rajono meras.

Už galimybę pamatyti gražų Ukrainos peizažą, perteiktą iškilaus menininko Nestoro Kyzenkos potėpiais, Rimantui Gudeliui ir kitiems organizatoriams dėkojo ir rajono vicemeras Valdas Šateika. Jis vylėsi, kad Ukraina ir toliau bus remiama, sulauks jos interesus atitinkančios taikos.